

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 2. Quæ Personæ visitandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

pienter S. Franciscus Xaverius, teste Turfellino l. 6. vit. c. 12. advertit, qui alienas res accipit, aut petit, libertatem amittit suam; quippe cum beneficentia necessitatem imponat obsequendi beneficio, ereptaque beneficio libertas adeo serviat, ut, etiam si quid audeat, ejus verba longè minùs habeant ponderis, quàm haberent, si sui juris esset. Adde, quòd, si quid ab eo, qui dedit, peccatum sit, liberè increpare haudquaquam valeas; quod enim os tantum est, ut sustineat allatrare pascentem? Quod ipsum confirmans S. Philippus Neri, ut in vita illius c. 15. n. 16. refertur, dicere solebat Operariis suis, ut, si fructum facere vellent in animabus, à crumenis aliorum abstinere; nec enim simul posse aliquem lucrari animas, & res earundem. Hinc & S. Bernardus animarum Curatores l. 4. de confid. c. 4. talès vult esse, *qui missi post aurum non eant, sed Christum sequantur. Qui questum legationum non astiment, nec requirant datum, sed fructum.* Aliam verò adhuc causam affert S. Basilus in reg. brev. resp. 304. dum ait: *Existimo magis consultum iri multitudinis offensionem, & adificationem fidei fore probabilius, si repudientur huiusmodi munera; siquidem ex illorum susceptione primum illud incommodum nascitur, quòd sepe numero ob eam rem malè audit Fratrum Republica.* Plures quidem adhuc fines, ob quos Amicos vel Benefactores visitari conveniat assignari possunt, v. g. si in aliquo morbo vel gravi afflictione constituti sint, sed quia hi ad alios subsequentes titulos pertinent, non est, quòd de ijs hoc loco ampliùs quid tractetur.

§. II.

Quæ Personæ visitandæ sint.

I. Triplicis generis Personæ hac in materia in considerationem venire possunt, scilicet Ecclesiasticæ Personæ, Principes sive Magnates, mediocris Statûs Personæ; nam infimi Statûs Personas, puta Artifices, Rusticos, Mendicos amicitiae causâ visitare non convenit, cum triplex ille finis, qui in priori §. assignatus est, locum non habeat.

II. Primò ergo Ecclesiasticas Personas quod attinet, omnino suadendum videtur Operario, ut easdem non rarò visitet, maximè si Religioso Ordini sint adscriptæ, & magna Sapientia

tia ac virtute præditæ; sic S. Carolus Borromæus l. 3. Instructio, sua sit, dum dixit: *Vitent diligentissimè, ne quemquã diligenti* singulari præ ceteris amoris affectu, qui ut plurimum inconfidatus esse solet, sed equali omnes pro singulorũ statu & boni- tione, charitate prosequantur, illorũ tamen familiari potius ac sapius utentes consuetudine, ex quibus cumulatorẽ perepere spiritualem utilitatem possint. Triplex autem est utilitas, quam sperare potest ex tali conversatione. Nempe 1. *Exercitatio*, cum videlicet vel in dubiis casibus salutaria responsio vel ad imitationem in virtute atq; perfectione illustra exornata pla accipit. 2. *Excitatio*, ad fervorem scilicet, quando alio scilicet Zelum & alacritatem in DEI gloria, salutẽq; sua ac Proximorum procuranda advertit; sicut enim carbo frigidus ex conjunctione cum ignitis carbonibus accenditur; ita tepida conversatio ex conversatione cum Zelosis Personis incallescunt; & sic dam annulus annulo magnetis vim; ita Socius bonus Socio secumit conversanti virtutem affricat. 3. *Testificatio*; nam, ut S. Augustinus l. 1. Offic. c. 45. dixit: *ad instructionem jungi boni plurimum proficit, & ad probitatis testimonium. Ostendunt enim Adolescentes (& alij, qui cum bonis conversantur) arbitratim imitatores esse eorum, quibus adhaerint, & ea convalescent opinio, quod ab his videndi acceperint similitudinem, cum quibus conversandi nauserint cupiditatem.*

III. Circa Magnates verò & Principes ea regula in conversatione & Visitatione observanda est, quæ in communi Proverbio circumfertur: *Ad Principes & ignem nec propè nimis accedas, nec longè nimis recedas*; quibus verbis significatur, ut si nec nimiam familiaritatem cum Principibus quærere debeas, quis ex eorum favore & gratia efferatur, & ut plerumque fieri solet, omnino insolescat: neque tamen, ubi ratio aut necessitas exigit, omnino subterfugiendam, eò quod eorum favor benevolentia plurimum cõducatur ad functiones Operarij cum magno fructu peragendas, uti S. Ignatius p. 7. constit. c. 2. frequenti discursu egregiè ostendit: *Quia bonum, quod unum salius, eò divinius est, illi Homines & loca, quæ, cum profecerint, in causa erunt, ut bonum ad multos alios, qui eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos reguntur, perveniat, debet præferri. Sic spirituale auxilium, quod Hominibus magnis & publicis, sive sæculares, ut Principes, Domini, Magistri*

us, vel Instituta Ministri; siue Ecclesiastici illi sint, ut Prala-
 (illegi ti) quodque Viris doctrina & authoritate eminentioribus
 in confertur, maioris esse momenti propter eandem rationem
 & boni universalioris existimandum est.

IV. Denique in mediocri Fortuna & Dignitatis Personis
 visitandis illud universim observandum est, quod S. Franci-
 scus Xaverius sapienter notavit, ut in vita illius l. 6. c. 17. vi-
 dere est, viros impensius plerūq; excolendos, atq; adeo etiam,
 si causa exigit, visitandos esse, quam mulieres; eo quod, cum
 natura constantiores sint viri, & ab eis domestica pendeat di-
 sciplina, rectius apud eos, & utiliū opera collocetur; & simul
 multæ offensiones, sermonesque, qui oriri solent ex femina-
 rum familiaritate, vitentur; quia tamen modus agendi Ope-
 rariarum, accepta beneficia, & declinatio rusticitatis cujus-
 dam non permittunt, ut hoc officium Visitationis omnino o-
 mittatur, ideo ea moderatio, cautioque ab Operario in tali
 visitatione adhibenda est, quam Societas nostra Confessariis
 suis in 3. Instruct. n. 9. præscribit sequentibus verbis: *Hanc*
(moderationem) nos commodissimam hoc quidem tempore
arbitrati sumus, ut habeatur ratio tum Personarum, quæ in-
visuntur; tum nostrorum, qui invisunt. Itaq; tria concur-
re debent, ut aliqua digna existimetur, quæ à nostris Offi-
cii causa invisatur. Primum, ut sit Persona nobilis & pri-
maria; neq; enim omnibus devotis cuiuscunq; gradus id of-
ficiū par est præstare, cum satis possint in nostris Ecclesiis, &
confessionibus, & piis colloquiis instrui, & juvari. Secundo,
ut sit benemerita non vulgariter de Societate. Tertiò, ut in
domo illa, Marito, Cognatis, vel huiusmodi, id officium gratè
potius, quàm odiosum esse cognoscatur. Aliam verò adhuc:
 cautelam S. Franciscus Xaverius l. 3. præscripsit, dum P. Ga-
 sparem Barzæum Vicarium sic hortatus est. Cum mulieribus
 cujusvis conditionis non nisi luce palam & in publico, hoc
 est, in æde sacra colloqueris. Nec unquam domum ad eas
 ibis, nisi fortè graviore aliquo casu urgente, veluti ægræ cu-
 juspiam confessionem excepturus, ac tum curandum erit se-
 dulò, ut illius Maritus adsit, aut Cognatus aliquis, aut certè
 Vicinus idoneus. Si fortè Virginem aut Viduam conveniri
 oporteat, ad ejus domum accedes viris spectatæ virtutis co-
 mitantibus, quorum scilicet comitatus non solum offensio-
 nem,

nem, verum etiam suspicionem Hominum excludat. Tma,
verò officia conveniendarum mulierum, & rara sunt, & nemine
saria; quippe lubricum negotium est, ubi minimum lucifici
maximo periculo. Quem Spiritum scilicet hic sanctus. II
suo Patre Ignatio hauserat, ut qui, teste Ribadeneira l. 5. cap.
c. 11. dixerat, omnium mulierum familiaritatem, etiam quirit
rum, quæ Spirituales aut sunt, aut videri volunt, vitant
esse, sed earum maximè, quæ ætate, statu, conditione per
lofiores sunt, quarum ex consuetudine plerumque aut fusc
sequitur, aut flamma, de vestimentis eam procedit tinea quod
à Muliere iniquitas Viri. Hinc, ut Orlandinus l. 14. *Laur*
Soc. n. 7. testatur, sedulo excubans in Filiorum suorum auct
Sanctitate tuenda tot inter animarum juvandarum dispar
munera, tum famâ præmunienda, edixit tota Societate, pius
modò, ut Feminarum, quamvis nobilium aut decumbent Per
domos in comitatus nemo adiret, sed omnino ea esset in ocul
quendis observatio atque provisio, tametsi exciperetur c. 19
fessio, ut aures quidem Comitatus, sed oculi nunquam exclud
rentur. Ita sanè cautissimè, exactissimèque hanc legem fide
Balthazarus Alvarez observavit, ut, qui, cum aliquam
liorem visitabat, nunquam prius sedebat, quam etiam se præ
Sedes adferretur. Et quoniam ipse cum multis spiritualibus
Feminis agebat, cum ijs dicebat, majorem cautelam esse præ
hibendam, eo quod spiritualis amor soleat transgredi linc
tes suos, & fieri carnalis, & optimum vinum converti in terra
rissimum acetum, quod tamen non ita advertitur, donec res, h
tue voluntates ita conjunctæ & agglutinatæ sint, ut quantè S.
illibenter & cum aliquo sensu doloris, potius à DEO, quæ
à se invicem discedant, & separentur, ne se contristant, *metia*
cantes, non decere, sibi in illo amore, teneroque affectu *et*. I
esse, & tunc Dæmon accedit, & ignem accendens illos exsolit
cat, & illaqueat. Qua de materia plura in Instruct. Patuler
rum. fol. 118. videri possunt.

§. III.

Quid circa Tempus hujus Visitationis ob
servandum sit.

- I. **T**Res potissimum conditiones Tempus circa ejus
Visitationes præscribit, nempe ut rarissima, brev
ma